

ІЗБІР

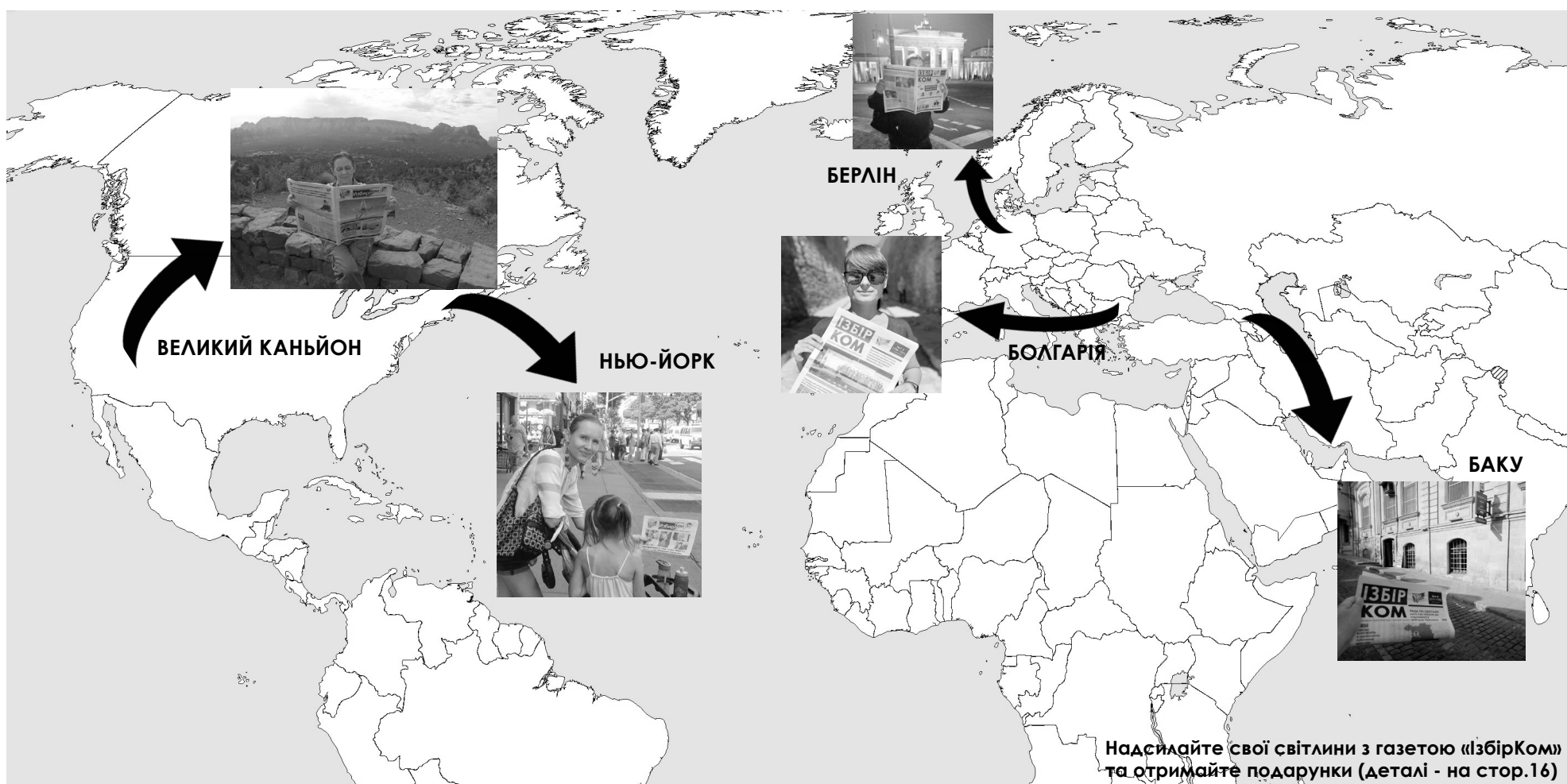

№12
(117)
грудень 2019

КОМ

НАМ 10 РОКІВ!

НЕЗАЛЕЖНА ГАЗЕТА ВИБОРЦІВ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Також у номері:

«Змінюйся сам та змінюй систему»:
в Одесі відбувся перший форум інновацій роботи поліції з громадою

С. 14

РЕФОРМИ СПЕЦВИПУСК

С. 7-10

Десять лет «ИзбирКому»: интервью с газетой

В этом году газете «ИзбирКом» исполнилось 10 лет! Это солидный юбилей для СМИ, и особенно – в условиях перемен. Мы поздравляем наших читателей с этим праздником, ведь без вас не было бы газеты, вдохновения редакционного коллектива и желания работать. Спасибо вам за активность и то, что остаетесь с нами, а мы, в свою очередь, обещаем быть интересными, актуальными и своевременными.

- Привет! С юбилеем тебя! Десять лет - это много даже для человека, а для газеты - так и вовсе солидно. У тебя наверняка хорошая память. Расскажи, как все начиналось? Почему у тебя такое имя и как ты появилась на свет?

- Все начиналось, как всегда, с родителей! Правда, в моем случае это скорее основатели — дружная команда Одесской областной организации «Комитета избирателей Украины». Это организация, которая старается, чтобы Украина менялась к лучшему, права и интересы украинцев были максимально защищены и реализованы, а сами граждане действительно были активными гражданами, а не просто обыва-

телями. И для помощи в этом нелегком, но важном деле понадобилась я, чтобы интересно и доступно рассказывать о важном и обращать внимание на главное. А еще мои основатели мечтали, чтобы я была, как «Газета выборча» в Польше — рупором правды и маяком для тех, кто ищет путь. Отсюда и мое название.

- Десять лет назад ты отличалась от себя сегодняшней (кроме того, что была моложе)? Чем?

- Я была намного тоньше — первые мои номера были всего на четыре полосы. Я неуверенно делала первые шаги, нащупывала свой путь, свой стиль, искала и знакомилась со своими читателями и страшно волновалась: понравлюсь

ли им, будут ли они с интересом читать меня, будут ли скучать и с нетерпением ждать каждого следующего номера, но во мне было очень много желания рассказать моим читателям о самом главном и интересном.

- А помнишь самые интересные материалы? Можешь назвать, о чем они были?

- Помню, в 2012 году осенью был выпуск, посвященный выборам в Верховную Раду, и я рассказывала читателям о всех кандидатах в депутаты, которые баллотировались в Одесской области. А в 2014 году на выборах мэра такой же материал был по выборам городского головы Одессы. Мы вспомнили всех!

- Кто твои читатели? Как думаешь, зачем тебя читают? Что в тебе такого, чего нет у других?

- Мои читатели — самые замечательные, думающие и интересующиеся! Думаю, они читают меня, чтобы быть в курсе последних ключевых тенденций в стране и чтобы получить честную и максимально полную информацию про события и изменения, которые касаются каждого из нас. Мои авторы стараются дать читателям максимально полезную информацию, пишу для размышлений, а также ответы, которые они ищут на свои вопросы: что происходит, почему, как мне

к этому относиться, что будет дальше?

- Чем ты будешь нас радовать в ближайшее время? Может, есть интересные планы?

- Мы давно вышли за рамки просто газеты. Сегодня мы — это сайт с десятками тысяч гостей каждый месяц, страницы в фейсбуке, инстаграме и твиттере, канал в телеграме и ютубе, и мы все больше будем появляться там. Но и нашу первую, печатную версию мы не теряем и будем рады дарить себя читателям и в новом 2020 году!

Премія «Кришталь року 2019»: громади-переможці та прорив у бюджетній прозорості

АВТОР: Пресслужба Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!», probudget.org.ua

Нещодавно в Україні відбулась церемонія нагородження переможців рейтингу бюджетної прозорості «Кришталь року» серед українських об'єднаних територіальних громад.

«Кришталь року» відзначив найкращі ОТГ, які пройшли оцінку за спільною методологією, впровадженою програмами USAID DOBRE, «U-LEAD з Європою» та Громадським партнерством «За прозорі місцеві бюджети!» у 106 громадах із 18 областей України. Церемонія збила понад 400 учасників: представників громад, органів центральної виконавчої влади, експертів проєктів міжнародної технічної допомоги, голів дипломатичних місій.

«Я вважаю, що місцеве самоврядування є ключовим для демократії в Україні, а прозорий бюджет — це один з основних інструментів розвитку на місцях. І саме органи

самоврядування, ефективно управляючи ресурсами, зможуть зробити Україну великою», — підкреслив Тимчасовий повірений у справах США в Україні, **Вільям Тейлор**.

Подія «Кришталь року» продемонструвала взірцеві підходи до прозорого та ефективного управління коштами громад та великий прорив у бюджетній прозорості. У 2019 році команда експертів Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» провела оцінювання в 75 громадах-партнерах програми DOBRE та верифікувала оцінку, яку здійснили в 31 громаді експерти програми ULEAD. 47 громад-партнерок програми DOBRE цього року були оцінені вдруге і саме їх бали показують, як завдяки оцінюванню громади суттєво підвищили бюджетну прозорість всього за рік, що минув між першою і другою хвилями оцінювання.

Так, максимальний показник прозорості зріс із 46 до 61 балу.

Більше того, ми можемо впевнено говорити не тільки про окремі рекорди, а і про дійсно системні зміни. Це яскраво ілюструє той факт, що середній рівень бюджетної прозорості зріс на 17,7 %

по всіх 47 громадах, які проходили цього року оцінювання повторно. Так, у 2018 році він склав 21,3, а в 2019 — вже 39 балів!

Разом з цим прогрес підтверджується не тільки кількісними показниками, а й якісними змінами. Найбільший змістовний прогрес відбувся

за параметром «Відкритість бюджетної інформації». Так, за цим параметром 2 громади досягли рівня «інновативні», 20 — «високого рівня». За параметром «Прозорість прийняття рішень» — 5 громад «високого», 16 громад — «задовільного». А це означає, що тепер не тільки більше бю-

джетної інформації доступно для громадян, а й більше громадян долучаються до управління коштами своїх громад.

Якщо ж говорити про конкретні приклади, то завдяки оцінюванню вдалось досягнути суттєвого прогресу у вирішенні, як мінімум, 6 проблем бюджетної прозорості. Наразі це стосується тільки 47 громад, що проходили оцінювання повторно й в яких цей прогрес зафіксований, але схожі зміни ми згодом змо-

увійшли у номінанти за прорив в бюджетній прозорості.

То ж як саме оцінювання працює як мотиватор позитивних змін?

Спочатку в громаді проводиться оцінювання рівня бюджетної прозорості. За результатами формується аналітичний звіт та рекомендації, які є вже готовою «дорожньою мапою» вирішення проблем прозорості для цієї громади. Далі відбувається оприлюднення, обговорення

результатами інших громад і впливає позитивну конкуренцію.

Таким чином, оцінювання є ключем до успіху завдяки тому, що воно:

- Виступає інструментом просування стандартів прозорості місцевих бюджетів
- Створює позитивну конкуренцію між муніципалітетами
- Формулює «дорожні мапи» підвищення бюджетної прозорості

Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!» планує повторювати оцінювання на циклічній основі й в майбутньому, доповнивши консультуванням та допомогою містам й громадам в проведенні навчальних заходів, підготовці нормативно-правових актів, політик та процедур для впровадження отриманих рекомендацій.

Переможці премії «Кришталю року 2019»:

«Найкращий бюджет для громадян» – Вознесенська ОТГ Миколаївської області.

«Найбільш креативна інформаційна кампанія збору пропозицій до бюджету» – Гречаноподівська ОТГ Дніпропетровської області.

«Найактивніша громада у прийнятті антикорупційних інструментів» – Ніжинська ОТГ Чернігівської області.

«Найкращий новачок в бюджетній прозорості» – Лановецька ОТГ Тернопільської області.

«Найкраща громада у гендерно-орієнтованому бюджетуванні» – Чмирівська ОТГ Луганської області.

«Прорив у бюджетній прозорості» – Вишнівецька ОТГ Тернопільської області.

«За відкритість бюджетної інформації в громаді» – Немирівська ОТГ Вінницької області.

«Найкраще залучення громадян до бюджетного процесу в громаді» – Шумська ОТГ Тернопільської області.

«Найбільш інноваційні прак-

жемо побачити й в інших громадах, якщо й вони пройдуть повторно оцінювання.

Великий трансформаційний та мотиваційний потенціал застосованої Методології та оцінювання підтверджують й приклади конкретних громад. Так, Верхнянська громада з Івано-Франківщини під час оцінювання 2018 року набрала всього 2 відсотки. Вона опинилася в самому кінці рейтингу, менше не було ні в кого. Але за рік громада так постаралася і підняла свій бал до 36 відсотків, що цього року вони

індексу прозорості громади та рекомендації разом з органами місцевого самоврядування. Після цього надається експертна підтримка громадам, які впроваджують ці рекомендації. Так відбуваються позитивні зміни в рівні бюджетної прозорості, і в наступному році цикл повторюється.

З отриманих оцінок усіх громад також складається рейтинг «Національний індекс бюджетної прозорості», який дає можливість громадам порівняти свої результати з

тики бюджетної прозорості в громаді» – Чмирівська ОТГ Луганської області.

«Кришталю року – 2019» – Баштанська ОТГ Миколаївської області.

З детальними результатами кожної громади, що проходили оцінювання, можна ознайомитись на онлайн-платформі «Прозорі місцеві бюджети»: fb.in.ua.

Також запрошуємо ознайомитись з аналітичним звітом «Індекс прозорості місцевих бюджетів 2019. Об'єднані територіальні громади», в якому фахово проаналізовані результати цього року оцінювання, визначені ключові тенденції та рекомендації.

Премія «Кришталю року» та оцінка бюджетної прозорості 2019 року – це партнерська робота Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) через консорціум виконавців програми USAID DOBRE, Представництва Європейського Союзу та п'яти його держав-членів Німеччини, Швеції, Польщі, Данії та Естонії через Програму «U-LEAD з Європою», і Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!». Індекс прозорості місцевих бюджетів та методологію його оцінювання розроблено Фондом Східна Європа спільно із Громадським партнерством «За прозорі місцеві бюджети!» у співпраці з Асоціацією міст України за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Понад 9000 пропозицій до бюджетів від громадян – в громадах-партнерах програми DOBRE завершилась кампанія «Впливай на бюджет своєї громади-2019!»

АВТОР: Пресслужба Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» probudget.org.ua

В кожній громаді кампанія складалась з вуличних акцій, перформансів та зустрічей зі школярами, під час яких дорослим та старшокласникам доступно і на прикладах пояснювали, що таке бюджет, з чого він складається, як наповнюється і як витрачається, а головне – як саме та в який спосіб і терміни на формування доходів і витрат може вплинути кожна людина. Також всі учасники заходів не тільки отримували цікаву та корисну інформацію про бюджет, а й мали можливість заповнити нескладну форму звернення з пропозицією до бюджету своєї громади.

Це означає, що інструменти залучення громадян до бюджетного процесу працюють і працюють ефективно," – розповіла **Таміла Зозулінська**, заступниця сільського голови Присиваської ОТГ.

Багато громад підійшли до проведення кампанії дуже креативно.

В Дмитрівській громаді варили бюджетний борщ, провели бюджетну вікторину та пригостили візуалізованим у вигляді сиру бюджетом громади всіх гостей заходу.

Шлях до бюджету Музиківської громади лежав через ... торт.

Кампанія тривала з вересня по грудень в усіх 75 громадах-партнерах програми DOBRE та виконувалась командою експертів Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» спільно з іншими організаціями-партнерами DOBRE, представниками місцевих рад та активістами.

Разом з експертами в усіх активностях охоче брали участь керівники громад та посадовці. Наприклад, у Вознесенській ОТГ міській голова **Віталій Луков** особисто провів для громадян креативну презентацію про "мудру бюджетну корову".

А в Підволочивській ОТГ у вуличній акції по спілкуванню з громадянами та збору пропозицій брали участь не тільки селищний голова, а й три зами, старости і все фінуправління.

«Кожен мешканець нашої громади може і повинен впливати на бюджетний процес. Для цього ми створюємо всі умови і з кожним роком ми спостерігаємо зростання активності наших мешканців.

Бюджет Малинівської ОТГ на Харківщині був представлений коштом «бюджетними» лимонами, тому до розподілу бюджету міг долучитись кожний охочий мешканець – достатньо було лише подати свою пропозицію до формування бюджету Малинівської ОТГ на 2020 рік.

В Новопраській громаді представники фінвідділу, використовуючи зерна пшениці, просили громадян показати, на що варто виділити більше видатків, та озвучити свої пропозиції до бюджету. А вже лише за співпраці влади і громади, а метафорично – сонця, зерен і якісного ґрунту – можна створити красивий коровай, тобто ефективний і збалансований бюджет, який задовольнить усі потреби громади. Всі, хто подав свої пропозиції до бюджету, отримали смаколик у вигляді короваю «Бюджет громади».

Завзято залучалися до кампанії і школярі, яким експерти цікаво, інтерактивно та креативно пояснювали бюджетні питання. Так, на початку навчального року по школах Ла-

новецької ОТГ було оголошено конкурс малюнків «Бюджет моєї громади». Діти малювали власне уявлення бюджету, а також ідеї для використання коштів громади. Найталановитіші отримали грамоти Лановецької міської ради та подарунки.

І навіть більше того – молодіжна рада Лановецької ОТГ зняла та змонтувала ролик про бюджет громади.

Молодіжна рада Старобогородчанської ОТГ допомогла залучити молодь до кампанії – організували бюджетний квест для молоді. Кожна з локацій квесту відображала певний етап бюджетного процесу. В ході квесту можна було ознайомитись з доходами, видатками громади, найбільшими сферами бюджету, на які витрачаються кошти, а головне – методами впливу на бюджет.

А от старшокласники Східненської школи місцевий бюджет перетворили на гру. Це ноу-хау виявилось підліткам

дуже до вподоби. Особливо моменти заробляння грошей. При виборі роду занять дехто шукав собі професію «мільйонер». Молодь із цікавістю платила податки і потім їх розподіляла вже у складі бюджету. Здивуванню не було меж, коли сплачених податків не вистачило на всі потреби громади.

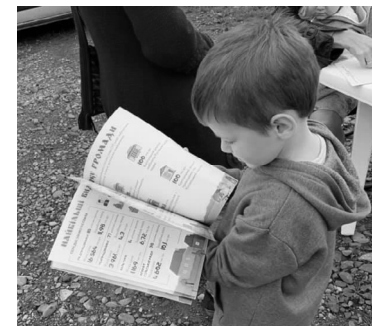
«Ніч у бюджеті!»! Саме у такому форматі Вознесенська молодь намагалася розібратися у лабіринтах місцевого бюджету. Від кабінету голови громади до зали засідань виконавчого комітету коридорами Вознесенської міської ради рухався квест «Ніч у бюджеті». У формі гри молодь дізнавалася про особливості розподілу бюджетних коштів та методи, за допомогою яких кожен із мешканців може на нього вплинути.

А у Гречаноподівській ОТГ навіть провели «бюджетний КВК»!

Сукупно в заходах кампанії взяло участь понад 15000

громадян. Від найстарших, як Дмитро Григорович – 91-річний мешканець села Яблунів Більшівцівської ОТГ – до наймолодших.

«Ми вже не вперше проводимо такі просвітницько-мобілізаційні кампанії і щоразу приємно вражає креативність та натхнення наших експертів та громад. Пояснити просто складні речі – наше головне завдання. Ми стараємось розказати людям усі тонкощі бюджетного процесу зрозумілою мовою. Бо коли люди розуміють, то з'являється й ініціатива, й гарні ідеї, важливі для всієї громади», – пояснив **Анатолій Бойко**, координатор Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!».

І на завершення про рекорди. Минулоріч під час кампанії «Впливай на бюджет громади» в 50 ОТГ було зібрано близько 3 тисяч пропозицій. У нинішній кампанії в одній лише Шумській ОТГ зібрано 1011 пропозицій!

В підсумку в 75 громадах було отримано понад 9000 пропозицій, які стосуються майже всіх сфер життя громад – забезпечення вуличного освітлення, ремонту доріг, встановлення дитячих та спортивних майданчиків, ремонту об'єктів інфраструктури, благоустрою тощо. Всі отримані під час кампанії пропозиції передані до місцевих рад, де вони обробляються та будуть максимально враховані у бюджетах громад на 2020 рік.

«Впливай на бюджет своєї громади-2019!» – комплексна інформаційно-мобілізаційна кампанія, що реалізується Громадським партнерством «За прозорі місцеві бюджети!» в рамках програми DOBRE USAID Ukraine – USAID Україна та охоплює 75 об'єднаних громад в 7 областях України.

ДЕПУТАТЫ РЕНИЙСКОГО ГОРСОВЕТА С КАЖДЫМ ГОДОМ ЧАЩЕ ПОСЕЩАЮТ СЕССИИ

АВТОР: Михаил Бойко

Эксперты Одесской областной организации «Комитета избирателей Украины» в рамках проекта «Аттестация депутатов местных советов» отслеживают работу депутатов Ренийского горсовета на сессиях и в постоянных комиссиях.

В этом материале речь пойдет о сессиях.

За рассматриваемый период 2019 года состоялось 10 сессий (пленарных заседаний в том числе) Ренийского городского совета. Не пропустили ни одного пленарного заседания (100% посещаемость), как и в прошлом году, четыре депутата. Состав этой группы отличается стабильностью, в неё входят: **Сергей Кобенко** (ВО «Батьківщина»), **Ирина Колбинова** и **Михаил Левкин** («Оппозиционный блок») и **Валентин Тодоров** («Возрождение»). Из всех перечисленных только **Ирина Колбинова** - новое лицо группы. В прошлом году она показала посещаемость выше 90%. Произошла рокировка между ней и **Антониной Бондаревой** («Оппозиционный блок»), которая в этом году с одним пропуском заняла освободившееся место в группе с посещаемостью 90%.

Кроме **Антонины Бондаревой**, в эту группу (90% посещаемости) входят: **Виталий Некульсян**, **Сергей Лупу**, **Александр Морозюк** («Оппозиционный блок»), **Игорь Сорокин**, **Виктор Метель** (Партия пенсионеров Украины), **Александр Куля** (ВО «Батьківщина»), **Андрей Медведик**, **Валентина Лукасевич** («Наш край»), **Олег Чилакчи** («БПП») и **Александр Гродецкий** (Аграрная партия Украины).

Достаточно высокая посещаемость пленарных заседаний сессий (80%) у **Анны Лупу** («Оппозиционный блок»), **Вячеслава Фетели** (ВО «Батьківщина»), **Екатерины Зуевой** («БПП») и **Валентины Епитроп** («Возрождение»).

Немного хуже (70%) результат у **Александра Сироты** (Партия пенсионеров Украины), **Ирины Сергеевой** (ВО «Батьківщина») и **Алексея Стадника** («Наш край»).

На границе между передовиками и аутсайдерами с 50% посещений балансирует **Александр Баланел** («Наш край»).

И, наконец, группа прогульщиков, в которую входят **Игорь Будько** (40%), **Иван Хиора** (30%) и **Нина Злати** (20%).

В партийном рейтинге, по сравнению с прошлым годом, особых изменений не произошло: первое и второе места остались за партией «Возрождение» и ВО «Батьківщина» соответственно. Изменения произошли в середине списка: «Блок Петра Порошенко «Солидарність» поднялся на третье место с пятого, а «Оппозиционный блок» и партия «Наш край» сместились на одну ступень вниз по сравнению с прошлым годом. Также неизменно шестое и седьмое места соответственно занимают Партия пенсионеров Украины и Аграрная партия Украины.

И, в завершение, средний показатель посещаемости пленарных заседаний сессий по совету – 78,5%. Для сравнения: в 2017 году это было 74%, а в 2018 году – 77%. На лицо пусть и небольшой, но стабильный рост.

Депутаты Ренийского городского совета, посетившие все сессии городского совета

Сергей Кобенко
ВО «Батьківщина»

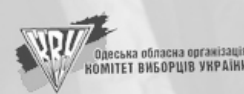
Ирина Колбинова
«Оппозиционный блок»

Михаил Лёвкин
«Оппозиционный блок»

Валентин Тодоров
«Возрождение»

Депутаты Ренийского городского совета, пропустившие больше 50% всех сессий городского совета

Игорь Будько 40%
Внефракционный

Иван Хиора 30%
Внефракционный

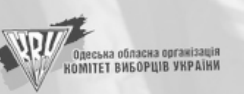
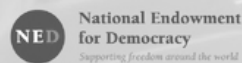

Нина Злати 20%
«Оппозиционный блок»

% посещений

«Возрождение»	90%	10%
ВО «Батьківщина»	85%	15%
БПП «Солидарність»	85%	15%
«Оппозиционный блок»	82,5%	17,5%
«Наш край»	75%	25%
Партия пенсионеров Украины	72,5%	27,5%
Аграрная партия Украины	60%	40%

● % посещений
● % пропусков

ДЕПУТАТИ БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ПОЧАЛИ РІДШЕ ХОДИТИ НА ЗАСІДАННЯ ПОСТІЙНИХ КОМІСІЙ

АВТОР: Андрій Гончаров

Важливим елементом роботи депутата місцевої ради є участь у засіданнях постійних депутатських комісій. Саме під час цих засідань відбувається профільний розгляд проектів рішень, внесення до них правок і внесення проекту до порядку денного сесії.

Аналіз участі депутатів Білгород-Дністровської міської ради у засіданнях постійних депутатських комісій, до складу яких вони входять, на основі протоколів постійних депутатських комісій в період з 1 листопада 2018 року по 31 жовтня 2019 року свідчить про те, що абсолютний показник участі мають п'ятеро депутатів Білгород-Дністровської міської ради. Так, до

єдиної депутатки, яка відвідала всі засідання комісії минулого року, - **Інні Гончарової** («Опозиційний блок») цього року приєдналися **Ігор Десятник**, **Олена Римська** («БПП «Солідарність»»), **Віктор Грозов**, **Сергій Манітенко** («Наш край»).

Від 99 до 80% засідань постійних депутатських комісій відвідали 14 депутатів: **Віталій Граждан**, **Віталій Жнякін**, **Наталія Завгороднюк**, **Ніна Прохорова** («Опозиційний блок»), **Михайло Баранов**, **Наталія Басій** («БПП «Солідарність»»), **Віталій Кірсей**, **Василь Леонтьєв** (ВО «Батьківщина»), **Володимир Сорока** («Наш край»), **Анатолій Ганчурін** («Довіряй ділам»), **Олександр Скалузуб**, **Володимир Кра-**

совський, **Денис Кімінчіджі**, **Руслан Сулаков** (позафракційні).

Від 78 до 50% засідань постійних депутатських комісій відвідали восьмеро депутатів Білгород-Дністровської міської ради: **Леонід Кондратюк**, **В'ячеслав Римський** («БПП «Солідарність»»), **Юрій Черданченко**, **Василь Садовський** («Опозиційний блок»), **Олег Крамар** («Довіряй ділам»), **Ігор Галат** (ВО «Батьківщина»), **Юлія Федорова**, **Ольга Ціпуленко** (позафракційні).

Семеро депутатів взяли участь у менше ніж половині засідань постійних депутатських комісій, до складу яких вони входять. Це **Олександр Єрошенко** («Відродження») — 46%, **Іван Вихристюк** («БПП «Солідарність») — 37%, **Андрій Кріштопов** («Опозиційний блок») — 30%, **Віктор Биковський** («Відродження») — 12%, **Олександр Морозов** («Довіряй ділам») — 12%, **Олег Манітенко** («Відродження») — 7%, **Сергій Крупп** (позафракційний) — 6%.

В період з 1 листопада 2018 по 31 жовтня 2019 року в Білгород-Дністровській міській раді відбулось 114 засідань постійних депутатських комісій. Найбільшу кількість засідань провела комісія з питань містобудування, землекористування, охорони навколишнього середовища та історичної спадщини — 30. Найменше засідань здійснила комісія з питань житлово-комунального господарства, транспорту, зв'язку та управління комунальною власністю — 17. Інші три комісії Білгород-Дністровської міської ради провели від 21 до 25 засідань.

Найвищий середній показник відвідування засідань має комісія з питань освіти, культури, спорту, туризму, охорони здоров'я та соціального захисту населення — 86%. Комісія з питань бюджету, фінансів, соціально-економічної політики, інвестицій та ринкових відносин — 78%. Комісія з пи-

Депутати, які були присутні на всіх засіданнях своїх постійних депутатських комісій

Депутати, які пропустили більше половини своїх постійних депутатських комісій

Відвідування засідань постійних депутатських комісій депутатами Білгород-Дністровської міської ради

Постійна комісія з питань освіти, культури та спорту	86%
Постійна комісія з питань бюджету та фінансів	78%
Постійна комісія з законності та регламенту	76%
Постійна комісія з питань житлово-комунального господарства	64%
Постійна комісія з питань містобудування	63%

тань законності, регламенту, депутатської діяльності, захисту прав громадян — 76%. Дещо нижчі показники має комісія з питань житлово-комунального господарства, транспорту, зв'язку та управління комунальною власністю — 64% та комісія з питань містобудування, землекористування, охорони навколишнього середовища та історичної спадщини — 63%.

У фракційному розрізі найбільш активну участь у засіданнях своїх постійних депутатських комісій демонструють представники від фракції «Довіряй ділам» — 94%. Най-

менш активні у відвідуванні засідань своїх постійних депутатських комісій мають депутати від фракції «Відродження» — 22%.

В середньому депутати Білгород-Дністровської міської ради прийняли участь у 72% засідань постійних депутатських комісій, до складу яких вони входять. У порівнянні з минулим роком відвідуваність засідань постійних комісій зменшилася на 2%. Це пов'язано зі збільшенням кількості депутатів, які пропустили більше половини засідань своїх постійних комісій, з чотирьох до семи обранців.

Відвідування засідань постійних депутатських комісій депутатами Білгород-Дністровської міської ради. Фракційний розріз

«Довіряй Ділам»	94%
БПП «Солідарність»	79%
«Наш Край»	78%
ВО «Батьківщина»	77%
«Опозиційний блок»	75%
Позафракційні	73%
«Відродження»	22%

Громадська кампанія «Атестація депутатів місцевих рад» спрямована на сприяння вирішенню проблеми низького рівня відкритості, прозорості та підзвітності виборцям депутатів 23 місцевих рад з 17 областей України, а також підвищення поінформованості громадян про діяльність місцевих депутатів. Проект «Атестація депутатів місцевих рад» реалізується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» разом з партнерськими організаціями з 16 регіонів України за підтримки Національного фонду демократії (NED, США). У 2016 році апробація методології відбулася в місцевих радах Одеської області за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», з 2018-го року за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» відбувається розробка веб-платформи «Місцеві депутати».

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Одеська обласна організація
КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

атестація
ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

National Endowment
for Democracy
Supporting freedom around the world

ПРАВИТЕЛЬСТВО НАЗНАЧИЛО ЯЗЫКОВОГО ОМБУДСМАНА: ТАТЬЯНА МОНАХОВА ЗАЩИТИЛА ДОКТОРСКУЮ В ОДЕССЕ

Кабинет Министров Украины утвердил кандидатуру **Татьяны Монаховой** на должность уполномоченного по защите государственного языка.

Об этом сообщили в пресс-службе Кабмина.

Кандидатуру заведующей кафедрой журналистики Черноморского национального университета имени Петра Могилы (Николаев) внесло Министерство культуры, молодежи и спорта Украины.

Татьяна Монахова родилась 2 июля 1980 года в Николаеве. В 2002 году окончила Николаевский государственный педагогический университет им. В.А. Сухомлинского по специальности «Учитель украинского языка и литературы и английского языка и зарубежной литературы».

В 2015 году защитила докторскую диссертацию на тему «Современные стратегии текстообразования в украинском языке» в Одесском национальном университете им. И.И. Мечникова.

Должность языкового омбудсмана предусмотрена Законом «Об обеспечении функционирования украинского языка как государственного».

Его главные задачи - защита украинского языка как государственного; защита прав граждан Украины на получение на государственном языке информации и услуг на всей территории Украины; устранение препятствий и ограничений в пользовании государственным языком.

Языковой омбудсман имеет следующие полномочия: подает Кабинету Министров предложения по осуществлению государственной языковой политики, направленной на защиту государственного языка, всестороннее развитие и функционирование государственного языка; отслеживает выполнение языкового законодательства; рассматривает жалобы физических и юридических лиц на действия и бездействие органов государственной власти и местного самоуправления, предприятий, учреждений и организаций по соблюдению требований законодательства о государственном языке; составляет протоколы и применяет взыскания в случаях, установленных законом.

КТО НЕ СПРАВИТСЯ - УВОЛЕН: КАБМИН НАЧНЕТ ОЦЕНИВАТЬ ГЛАВ ОБЛАДМИНИСТРАЦИЙ В 2020 ГОДУ

Правительство вводит системную оценку характеристик работы губернаторов с 2020 года, и тот чиновник, который систематически не показывает результаты, будет уволен с должности.

Об этом сказал премьер-министр Украины **Алексей Гончарук** во время селекторного совещания с председателями областных

госадминистраций.

«В Программе действий правительства мы четко прописали, что построим интегрированную систему оценки эффективности работы чиновников. Поэтому с 2020 мы вводим системную оценку показателей работы губернаторов. Она будет показывать, кто работает на результат, а кто саботирует

работу и требует замены», - отметил глава правительства.

Для оценки эффективности работы разработали систему оценки ключевых показателей эффективности губернаторов (KPI). Сейчас подготовлен проект постановления Кабинета министров «Об утверждении Порядка и Методики экспериментального проведения мониторин-

га и оценки эффективности губернаторов, Киевской и Севастопольской горадминистраций».

Мониторинг и оценка деятельности будет изучать эффективность управленческой деятельности губернаторов, выявлять проблемные вопросы развития региона и причин их возникновения, а также повышать эффективность

управленческих решений органов исполнительной власти.

«Мы дадим возможность научиться и получить новые компетенции тем, кто этого хочет. Но если госслужащий показывает низкие результаты и не хочет учиться ему придется расстаться со службой. Госдолжность больше не будет местом, где работник просто ждет пенсии и пользуется льготами», - сказал **Алексей Гончарук**.

Оценку будет проводить секретариат Кабинета министров на основании имеющихся данных государственной статистики и информации центральных органов исполнительной власти.

В ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ БУДУТ ОКАЗЫВАТЬ ЮРПОМОЩЬ ВОЕННЫМ ЗА СЧЕТ МИНОБОРОНЫ

Пилотный проект, где будет отработана система оказания юридической помощи военнослужащим за счет Министерства обороны, стартует в Одесской области.

Об этом во время торжеств по случаю 28-й годовщины Вооруженных сил Украины

рассказал министр обороны **Андрей Загороднюк**.

«Вы все знаете случаи, которые были недавно. Наша позиция очень четкая: мы стараемся делать все возможное, чтобы защитить наших военнослужащих, защитить их правовой статус, их за-

конные права. Это не всегда получается, потому что мы не можем влиять на решения судов, решения правоохранительных органов, но там, где мы можем оказывать поддержку, мы делаем все необходимое и все возможное. Мы только сейчас будем

новую практику в Вооруженных силах вводить. Она стартует в пилоте в Одесской области по оказанию правовой помощи военнослужащим именно за счет Министерства обороны, за счет ВСУ. Это есть во всех развитых странах НАТО, а у нас до сегодняшнего дня этого не было», - заявил **Андрей Загороднюк**, добавив, что на системном уровне эта проблема до сих пор не решалась.

Кроме того, в оборонном ведомстве начинается реформа Военной службы правопорядка и трансформация ее в Военную полицию.

«Мы полностью перезапускаем Главную инспекцию. Это будет совершенно новый орган, который сможет контролировать происходящее внутри в Вооруженных силах. Мы начинаем полную реформу Военной службы правопорядка и превращаем ее в Военную полицию, чтобы она могла выполнять те задачи, которые выполняются в большинстве эффективных армий мира», - сообщил **Загороднюк**.

Підготовка газети стала можливою завдяки підтримці американського народу, що була надана через проєкт USAID «У-Медіа», що виконується міжнародною організацією Інтерньюз. Зміст матеріалів є винятково відповідальністю видання ІзбірКом та не обов'язково відображає точку зору USAID, уряду США та Інтерньюз.

РИНОК СІЛЬГОСПЗЕМЕЛЬ ПЛАНУЮТЬ ВІДКРИТИ ВЖЕ ЗА 9 МІСЯЦІВ: ХТО ЗМОЖЕ ПРОДАТИ І КУПИТИ

АВТОР: видання «Четверта влада»

Треба зробити закон, за яким українець може розпоряджатися вільно своєю землею, каже президент Володимир Зеленський.

1,5 мільйона українців вже померли, не отримавши жодного прибутку від своєї землі, каже прем'єр-міністр Олексій Гончарук.

В Україні існує ринок землі, «чорний», «сірий», але не прозорий і не відкритий, каже міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства Тимофій Мілованов.

При цьому 58% опитаних українців проти скасування мораторію та відкриття ринку сільгоспземель, підтверджує Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Київський міжнародний інститут соціології. 24% опитаних – за.

Також за 240 депутатів Верховної Ради, які вже ухвалили законопроект про відкриття ринку сільськогосподарських земель у першому читанні. До другого поки не дійшли.

Розповідаємо, хто та за скільки потенційно зможе купити землю у 2020 році.

Відколи у нас мораторій?

Від далекого 2001 року, коли другий президент Леонід Кучма підписав Закон «Про угоди щодо відчуження земельної частки (паю)».

Документ встановив, що власники паїв не можуть їх купувати-продавати, дарувати або передавати право власності в інший спосіб до врегулювання цієї процедури Земельним кодексом. Вказали й винятки: землю можна було передати в спадщину або викупити для державних/громадських потреб.

За 10 місяців Кучма підписав і перший Земельний кодекс незалежної України. Пункт 15 у «Перехідних положеннях» Кодексу продовжував заборону на купівлю-продаж землі до 2005 року.

Окрім паїв під мораторій потрапили ділянки для товарного сільськогосподарського виробництва, тобто виготовлення товарів не для особистого використання, а, наприклад, на продаж, власниками яких є громадяни та юрособи, та ділянки для особистого селянського господарства.

Мораторій у 2001 році став у Верховній Раді вимогою комуністів, хоча уряд виступав за вільне володіння землею. За підтримку Земельного кодексу комуністи вимагали 30-річну заборону на купівлю-продаж землі.

Загалом мораторій продовжували 10 разів – у 2004 (за Кучми), 2006, 2008 (за Ющенка), у 2010 (за Ющенка, але закон підписував голова

Верховної Ради Володимир Литвин – сам Ющенко його ветовав), 2011, 2012 (за Януковича), у 2015, 2016, 2017, 2018 (за Порошенка).

Як у Законі «Про угоди щодо відчуження» 2001 року, так і в Земельному кодексі, заборона на купівлю-продаж описана як тимчасова.

У першому випадку – «до врегулювання порядку», у другому – «до набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення». Тобто колись ця заборона врешті решт мала закінчитися.

Під цим мораторієм усі-усі землі?

Майже усі землі сільськогосподарського призначення.

Під мораторієм в Україні 96% сільськогосподарських земель – це приблизно 41 мільйон гектарів. Це площа такого розміру, що на ній поміститься 12 Одеських областей. Також на цій площі помістяться одночасно всі землі Німеччини і Швейцарії.

Увага, ще раз: це не землі під будівництво будинків чи землі, засаджені лісами, це окремий вид земель – сільськогосподарського призначення.

З 96% підмораторних земель 68% – це безпосередньо паї у приватній власності. Це майже 28 мільйонів гектарів, якими з 2001 року їхні ж власники не можуть повноцінно розпоряджатися, зокрема, не можуть продати. Їм лишається або працювати на цій землі самим, або здавати в оренду.

Таких власників паїв в Україні майже 7 мільйонів, тобто відкриття ринку стосуватиметься кожного шостого громадянина.

26% – це сільськогосподарські угіддя у державній і комунальній власності. Ще близько 7% підмораторних земель – це землі для ведення товарного виробництва та інші.

Інші 4%, які не потрапили під державний мораторій, це приватні землі у вільному обігу. Наприклад, для індивідуального садівництва.

Хто взагалі нині вирішив відкрити ринок?

Президент. У своїй передвиборчій програмі питання землі він окреслив всього однією фразою – «формування прозорого ринку землі».

А на п'ятий день роботи Верховної Ради 9-го скликання, у якій більшість отримала пропрезидентська «Слуга народу», дав доручення – скасувати мораторій на продаж і ухвалити закон про ринок. Розробити його мав Кабмін

до 1-го жовтня, що він і зробив.

Утім Верховна Рада 13-го листопада несподівано проголосувала не за урядовий законопроект 2178, а за альтернативний від депутатів «Слуги народу» 2178-10.

Усі автори законопроекту про землю – члени комітету з питань аграрної та земельної політики. З них 9 мажоритарників і 5 далеко не перших списочників (53, 79, 96, 107, 125 номери у списку «Слуги народу»).

То що в законопроекті?

По-перше, він розширює перелік потенційних покупців-продавців. Право власності на землю сільськогосподарського призначення отримують:

- громадяни України;
- юридичні особи, створені за українським законодавством;
- держава;
- територіальні громади.

Землю НЕ зможуть купити іноземці та люди без громадянства, хіба вони отримують спадщину. Але успадковану землю вони мають продати протягом року.

До речі, чинний Земельний кодекс дозволяв купувати сільськогосподарську землю громадянам України, які мають сільськогосподарську освіту або ведуть товарне сільськогосподарське виробництво; юрособам, в установчих документах яких написано, що вони займаються сільськогосподарським виробництвом.

По-друге, законопроект обмежує кількість земель, які можна мати в одних руках.

Одна людина або юридична особа може купити:

не більше 35% сільськогосподарських земель у межах однієї об'єднаної територіальної громади;

не більше 8% сільськогосподарських земель у межах однієї області або Криму;

не більше 0,5% сільськогосподарських земель України загалом (це понад 200 тисяч гектарів, вказує ВСС).

По-третє, він надає переважне право на купівлю земельної ділянки її чинному орендарю. Звісно, якщо він сплатить ціну, за якою її продаватимуть. Переважне право діятиме й на аукціоні, для цього орендар має запропонувати рівну до найвищої ставки ціну.

По-четверте, законопроект пропонує без торгів, за ціною, яку визначають за допомогою нормативної грошової оцінки, викупити ділянку у розстрочку до 5 років, якщо людина має право постійного користуван-

ня, довічного успадкованого володіння землі державної або комунальної власності для селянського господарства. Або ж у випадку, якщо людина отримала право оренди, переоформивши право постійного користування.

Якби такого пункту не було, громадяни, які постійно обробляють землю, мали б викупувати її на загальних торгах.

По-п'яте, законопроект забороняє компаніям з кінцевим власником-іноземцем купувати землю державної, комунальної та приватної власності до 1 січня 2024 року. Але є виняток.

Заборона не поширюється на компанії з кінцевим власником-іноземцем, якщо вони зареєструвалися в Україні щонайменше 3 роки тому; якщо право оренди/емфітевзису (право на довгострокову оренду з можливістю відчуження) виникло до того часу, як закон набере чинності – тобто до 1 жовтня 2020 року). Тобто іноземці, які підпадають під ці категорії, таки зможуть купити землю.

Це п'ять найбільших змін, які «Слуги народу» пропонують внести до Земельного кодексу.

Ще кілька положень їхнього законопроекту пропонують змінити закони «Про Державний земельний кадастр», «Про санкції» та інші.

Наприклад, позбавлення права купити землю пропонують зробити одним з видів санкцій – економічних та інших обмежень з боку України стосовно іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також стосовно терористів.

Перелік потенційних покупців і площі землі остаточна?

Ні, це лише перше читання. Є ще друге, до якого поки не дійшли.

Але голосуватимуть за цей же законопроект?

Так, але з правками, тобто змінами. Їх станом на 11 грудня внесли понад 4 500. Близько 3 900 – депутати з фракції «Опозиційна платформа – За життя», які проти відкриття ринку. Зміст цих правок нам нині невідомий.

Зеленський на початку листопада заявив, що до другого читання до законопроекту внесуть поправку щодо переліку покупців і продавців. Купити та продати землю зможуть тільки українці та українські компанії. А давати право купівлі іноземцям чи ні – мають вирішити на всеукраїнському референдумі.

За даними радника прем'єра з економічних питань Олексія Мушака, з тексту до другого читання іноземців виключать з потенційних покупців у будь-якому вигляді. Така заборона діятиме до референдуму. Граничну кількість землі в одних руках зменшать з 200 тисяч гектарів до 5-50 тисяч.

У перші роки роботи ринку на перепродаж землі накладуть додаткові податки, аби уникнути спекуляцій.

Також він оприлюднив кілька українських агрохолдингів, яким можуть заборонити купувати землю: «Укрлендфармінг», «Кернел», NCH, МХП, «Астарта» Причина – наявність іноземців серед акціонерів компанії. Компанії, яким можуть дозволити: «Епіцентр Агро», «Укрпромінвест-Агро», HarvEast, «Нібулон».

А хто у Верховній Раді проти відкриття ринку?

Легше сказати, хто за.

За відкриття ринку в першому читанні голосували 240 депутатів, 227 з яких – зі «Слуги народу» (також були «Слуги», які голосували проти або утрималися). Ще 13 голосів дали позафракційні депутати.

Серед нардепів, які обрані від Одещини або її представляють, то за були лише «Слуги народу».

Депутати «Європейської солідарності» та «Батьківщини» майже повністю голосували проти або утрималися. Фракція «Голос» і група «За майбутнє» здебільшого утрималися. Депутати «Опозиційної платформи – За життя» майже всі були відсутні на голосуванні.

Тоді, 13 листопада, з трибуни відкриття ринку підтримали лише нардепи від «Слуги народу». Зокрема, Микита Потураєв заявив, що з відкриттям ринку Україна «поховає комунізм» і зведе рахунки з «мані-яком Леніним і з лудожером Сталіним, які зробили все, щоб позбавити український народ головного багатства – землі».

Лідерка «Батьківщини» Юлія Тимошенко закликала депутатів «не продавати останнє, що лишилося». Юрій Бойко з ОПЗЖ говорив депутатам, що з дня голосування за цей законопроект починається їхнє «падіння».

Мажоритарник за тернопільським округом Микола Люшняк закликав закінчити процес децентралізації, аби землею змогли розпоряджатися громади.

Сергій Рахманін від «Голосу» та Ірина Геращенко від «Європейської солідарності» виступили за відкладення документу.

В Україні запрацювала служба освітнього омбудсмена: оприлюднено контакти для скарг

В Україні офіційно запрацювала Служба освітнього омбудсмена. Про це повідомив освітній омбудсмен **Сергій Горбачов** під час зустрічі з міністеркою освіти і науки України **Ганною Новосад**.

Він повідомив, що за два місяця було «з нуля» створено Службу, сформувано команду, розроблено чимало внутрішніх документів, які потрібні для роботи, працює сайт та онлайн форма звернень.

«Посада освітнього омбудсмена, перш за все, передбачає широку комунікацію з суспільством та інформаційну відкритість. Тож ми сподіваємось, що Служба виправдає покладені на неї обов'язки та стане ще одним майданчиком для спілкування з учнями, студентами, їхніми батьками, педагогами та науковцями. Сьогодні конфлікти – один з основних факторів, що заважає дітям нормально концентруватися на навчальному процесі та отримувати від нього користь. Служба має

мінімізувати цей вплив і допомогти усій нашій системі освіти стати успішнішою», – зазначила **Ганна Новосад**.

Безпосередньо працювати зі скаргами буде сам освітній омбудсмен і юридичний відділ Служби. При цьому в його складі також передбачено відділ медіа та аналітики. До вирішення конфліктів будуть залучатися працівники психолого-методичної підтримки.

Контакти Служби освітнього омбудсмена:

- адреса для електронних звернень:
info@eo.gov.ua

- адреса для письмових звернень:

Служба освітнього омбудсмена, 03058, м. Київ, відділення поштового зв'язку 58, а/с 48

- телефони для зв'язку: (044) 406-72-34, +38 095 143-87-26.

ВІСІМ НАРДЕПІВ ПРОПОНУЮТЬ КОЛЕГАМ ПРИЙНЯТИ ЗАКОН ПРО СТВОРЕННЯ АГЛОМЕРАЦІЙ

Вісім нардепів зареєстрували в Верховній Раді України законопроект про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення правових підстав для утворення агломерації як однієї з форм співробітництва територіальних громад.

Відповідний документ оприлюднила пресслужба парламенту.

Як наполягають автори законопроекту, він передбачає, що агломерація може утворюватися на території, спільне постійне населення якої перевищує 200 тисяч осіб. Для керування агломерацією утворюється її рада. Ключовими темами для спільного вирішення на

рівні агломерації є: громадський транспорт, ремонт доріг, містобудування, поводження з відходами, водопостачання та водовідведення.

«Нащо проект? Щоб врегулювати і спростити відносини великих міст (Київ, Львів) та їх сателітів, щоб надати додатковий інструмент взаємодії для скопичень міст по типу Лисичанськ-Северодонецьк-Рубіжне, щоб зняти напругу навколо міст обласного значення в період децентралізації. Будемо намагатися 15.01 винести на комітет», – написав **Віталій Безгін** на своїй сторінці в Facebook.

ИЗ НАРДЕПОВ-ОДЕССИТОВ ТОЛЬКО «СЛУГИ НАРОДА» ПРОГОЛОСОВАЛИ ЗА ОТМЕНУ МОРАТОРИЯ НА ПРОДАЖУ ЗЕМЛИ В ПЕРВОМ ЧТЕНИИ

Верховная Рада Украины 13 ноября проголосовала за внесение изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно оборота земель сельскохозяйственного назначения, предусматривающие в частности отмену моратория на продажу таких земель.

Соответствующее решение парламента поддержали в первом чтении 240 народных избранников, в том числе и нардепы, представляющие интересы жителей Одесской области: **Артем Дмитрук, Александр Горенюк, Степан Чернявский, Александр Ткаченко, Алексей Леонов, Олег Колев, Игорь Васильковский, Сергей Колебошин** («Слуга народа»).

Что касается остальных, то **Алексей Гончаренко** («Европейская солидарность») вошел в число 52 народных депутатов, проголосовавших против. Бывший глава Одесского облсовета нардеп

Анатолий Урбанский («За будущее») присоединился к 57 воздержавшимся, а его коллега по депутатской группе **Антон Киссе** не голосовал.

Избранные по спискам проголосовали так: **Николай Скорик** («Оппозиционная платформа — За жизнь») отсутствовал, а **Юлия Диденко, Андрей Костин и Иван Шинкаренко** («Слуга народа») голосовали «за».

Законопроект предусматривает, что с 1 октября 2020 года отменяется запрет на отчуждение земель сельскохозяйственного назначения всех форм собственности и определяется субъектный состав лиц, которые могут приобретать право собственности на земельные участки сельскохозяйственного назначения. Это будут граждане Украины, территориальные громады, государство, юридические лица Украины и иностранные граждане и лица без гражданства в слу-

чае приобретения в порядке наследования и обязанностью отчуждения участка в течение года.

Также устанавливается правило, согласно которому до 1 января 2024 года не допускается приобретение юридическими лицами, (бенефициарным владельцем (контроллером) которых являются иностранцы), лицами без гражданства, юридическими лицами, созданными по законодательству иного, чем законодательство Украины, иностранными государствами. Указанные требования не распространяются на случаи приобретения в собственность земельных участков их арендаторами, которые являются сельскохозяйственными товаропроизводителями, если с момента государственной регистрации юридического лица-приобретателя права собственности прошло не менее трех лет, а также на случаи приобретения в собственность указанными

лицами земельных участков.

Устанавливается минимальная стартовая цена продажи земельных участков государственной и коммунальной собственности на земельных торгах на уровне не ниже нормативной денежной оценки права собственности на земельные участки сельскохозяйственного назначения.

Устанавливается ограничение на совокупную площадь земельных участков сельскохозяйственного назначения, которая может находиться в собственности гражданина и юридического лица, и связанных с ним лиц. Ограничения не допускают приобретение в собственность более 35% сельскохозяйственных земель объединенной громады, 15% сельскохозяйственных земель области и 0,5% сельскохозяйственных земель Украины.

Обеспечивается преимущественное право арендатора на покупку земельного участка.

Предусматривается обязанность государственного ре-

гистратора вносить информацию о стоимости прав, в том числе прав пользования, в Реестр прав.

Обеспечивается право граждан на выкуп земельных участков для ведения крестьянского (фермерского) хозяйства, принадлежащих им на праве постоянного пользования и праве пожизненного наследуемого владения. Возможно выкупить с рассрочкой платежа до пяти лет по цене, равной нормативной денежной оценке таких земельных участков.

Закон Украины «О санкциях» дополняется новым видом санкций («запрет на приобретение в собственность земельных участков»). Такие санкции вводятся решением президента Украины по представлению Совета национальной безопасности и обороны Украины и утверждаются постановлением Верховной Рады Украины. Под санкции могут подпадать иностранные государства, неопределенный круг лиц определенной деятельности (секторальные санкции) и отдельные юридические и физические лица.

НОВИЙ ЕТАП МЕДРЕФОРМИ: ЩО ЗМІНИТЬСЯ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ У 2020 РОЦІ

АВТОР: Ольга Кириленко, «Четверта влада»

«Більшість українців живуть у страху зіштовхнутися з вітчизняною системою охорони здоров'я. Сплачуючи з власної кишені майже половину коштів на охорону здоров'я — поверх податків — вони змушені отримувати послуги на базі застарілої інфраструктури, без гарантій якості та поважного ставлення до своїх прав і гідності».

Так починається концепція великих змін у фінансуванні української системи охорони здоров'я. Три роки тому її схвалив уряд, а два роки тому — роздав міністерствам завдання, як саме цю концепцію втілити. Найголовнішим документом став Закон «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування». Саме його ми називаємо медичною реформою і саме за ним змінюються послуги лікарів, лікарні та можливості для пацієнтів.

У 2020 році змін стане ще більше. «Четверта влада» розповідає про них детальніше і нагадує, що відбулося за перші два роки медреформи в Україні.

Що зміниться у 2020-му?

Наступного року черга дійде до спеціалізованої допомоги — вузькі фахівці, наприклад, кардіолог чи невропатолог, та стаціонари; екстреної та паліативної допомоги, реабілітації, допомоги дітям до 16 років, допомоги при пологах і вагітності.

Це означає, що замовляти консультацію в кардіолога, приїзд швидкої та певні ліки почне Національна служба здоров'я України (НСЗУ), така собі державна страхова компанія. Вона купуватиме ці послуги у закладів, які виконують встановлені вимоги. Наприклад, щоб НСЗУ купила в закладу послуги екстреної допомоги, там має бути реанімобіль і автомобіль екстреної допомоги певного типу. Для покупки послуги «допомога при пологах» у закладі мають працювати щонайменше 2 акушери-гінекологи, стільки ж анестезіологів й акушерів, один педіатр-неонатолог.

«В одній області 20 лікарень прозвітувало, що лікують інсульт. Але тільки у п'ятьох є комп'ютерний томограф. Лікувати інсульт без комп'ютерного томографа — крутити рулетку, лікувати навмання. Не зможе НСЗУ купити послуги з лікування інсульту у лікарні, яка не має томогра-

фа», — коментував «Українській правді» важливість вимог Павло Ковтонюк, заступник ексочільниці МОЗу Уляни Супрун.

Тобто в якості послуг реформованих закладів можна бути трішки впевненішими.

Про які послуги ми говоримо?

Про великий список послуг, які затвердив уряд 27 листопада. А саме:

- екстрена допомога;
- консультації у спеціалістів (від алерголога до ортопеда) для дітей і дорослих, стоматологічна допомога, медреабілітація;
- обстеження дорослих для раннього виявлення онкозахворювань (мамографія, бронхоскопія тощо);
- діагностика та хіміотерапія для дітей і дорослих;
- діагностика та радіотерапія для дітей і дорослих;
- екстракорпоральний гемодіаліз (метод очищення крові);
- хірургія у стаціонарі для дітей і дорослих;
- стаціонарна допомога дорослим і дітям з нехірургічними захворюваннями;
- допомога при гострому мозковому інсульті;
- допомога при інфаркті;
- допомога при пологах;
- допомога новонародженим у складних неонатальних випадках;
- психіатрична та наркологічна допомога для дітей і дорослих у стаціонарі;
- лікування дорослих і дітей з туберкульозом;
- діагностика, лікування та супровід людей, які живуть з ВІЛ;
- лікування з використанням замісної підтримувальної терапії для людей з психічними та поведінковими розладами, отриманими внаслідок вживання опіоїдів;
- паліативна та мобільна паліативна допомога для дітей і дорослих;
- медична реабілітація для передчасно народжених або народжених хворими немовлятами;

- медреабілітація для дітей і дорослих з ураженням рухового апарату/нервової системи.

Ще страховик визначив кілька пріоритетних послуг, за які платитиме трохи більше. Це лікування гострого мозкового інсульту, інфаркту, допомога при пологах, неонатальна допомога, ендоскопічні обстеження для ранньої діагностики онкології.

І звісно ж НСЗУ продовжує платити за послуги педіатра (працює з дітьми), терапевта (з дорослими), сімейного лікаря (і з дітьми, і з дорослими).

Національна служба здоров'я отак візьме і заплатить за всі ці послуги?

Так, якщо на отримання цих послуг вас скерував лікар з первинки.

Якщо ж ви вирішили самостійно піти до кардіолога, то і платити за нього будете самостійно. Щоправда, будуть винятки. До акушера-гінеколога, стоматолога, психіатра, нарколога можна буде піти без направлення, каже голова державного страховика Олег Петренко. Днями він подав у відставку. Її має прийняти уряд.

Про фінансування медзакладів треба знати трохи більше.

Вони переходять на стовідсоткове отримання коштів за надані послуги та проліковані випадки поступово — це дозволяє відпрацювати новий механізм роботи якісніше. У 2020-му 40% бюджету закладу — це будуть гроші, які прийшли за пацієнтом, а ще 60% — «історичний бюджет» закладу.

Ну, а шоколадку лікарю?

За закуплені страховиком послуги не треба буде доплачувати ні офіційно, ні — в теорії — неофіційно.

Закон забороняє медзакладам вимагати будь-яку винагороду. Порушення є підставою для НСЗУ припинити купувати послуги саме в цьому закладі.

А гроші на це вже дали?

Передбачили у державному бюджеті на 2020 рік.

На програму медгарантій, тобто покриття страхового пакету на всіх рівнях, виділили 72 мільярди гривень, це 64% всього бюджету на медичну галузь. На спеціалізовану допомогу піде 44,4 мільярди гривень.

На екстрену допомогу — 4,6 мільярди гривень у межах програми (і ще 1,9 мільярда на розвиток).

Уперше гроші заклали на реабілітацію та паліативну допомогу — 0,5 мільярда гривень і 0,3 мільярда гривень відповідно.

На програму «Доступні ліки», коли рецептом лікаря надають безкоштовні або з частковою доплатою ліки, заклали на 1,2 мільярди більше, порівняно з 2019-м — 2,1 мільярда гривень.

То в Україні таки безкоштовна медицина?

Ні. Медична реформа в Україні зароджує систему солідарного медичного страхування. За медичні послуги ми платимо колективно, сплачуючи податки. І наша сплата або несплата податків не прив'язана до обсягу меддопомоги.

А гроші ж, як за старою, так і за новою системою підуть із державного бюджету? У чому сенс?

Так, гроші в обох випадках надходять із бюджету. Але є кілька відмінностей.

Раніше гроші перераховували з державного бюджету до місцевого, тепер — з державного через НСЗУ безпосередньо в лікарню. Раніше сума була прив'язана до постатейного кошторису, зокрема до кількості ліжок, працівників тощо, тепер — до кількості реально наданих послуг та пацієнтів, які звертаються в конкретний заклад.

Ви точно про це чули під формулюванням «гроші йдуть за пацієнтами». Це саме воно.

На другому етапі реформи гроші підуть за такою ж схемою. Людина, яка має скерування від свого терапевта, може вибрати будь-який медзаклад країни. І саме він отримає гроші за її лікування. В теорії це має сприяти конкуренції між закладами: що більше пацієнтів, то більше грошей.

У нас же змінилася міністерка, це не зупинить реформу?

Навряд. Зоряна Скалецька каже, що продовжує медичну реформу Уляни Супрун та її команди.

«Ми втілюємо розпочаті реформи та плануємо зробити серйозну роботу над помилками впровадження змін», — цитує міністерку МОЗ.

А відставка голови НСЗУ?

Це точно не зупинить ре-

форму та роботу самої Національної служби здоров'я. Як каже сам Олег Петренко, «катастрофи не буде».

Хоча деякі зміни до «закону про медреформу» нова політична команда розглядає, говорить він у своєму першому після заяви на відставку інтерв'ю. Думують над тим, аби пацієнти сплачували частину суми за медпослугу (такий пункт був у початковому тексті закону, утім в кінцевому його прибравли).

Петренко пішов зі словами: «У нас дуже різні фундаментальні цінності з командою, що зараз працює над трансформациєю системи охорони здоров'я». Він був першим головою страховика. Обраний у лютому 2017-го з-поміж 14 кандидатів. З Петренком реформа медицини пройшла підготовчий етап, первинку і підготовку до вторинки-третинки.

А ось у законі написано, що реформа вторинки і третинки стартує з 1-го січня. А Скалецька говорить, що з 1-го квітня.

Так, а ще вона говорить, що лікарні вторинної ланки не встигають за термінами реформи. Щоб долучитися до реформи, вони мають автономізуватися, тобто перетворитися з бюджетних закладів на комунальні підприємства. І в цьому їм допомагає, або ж перешкоджає, місцева влада — саме вона ухвалює рішення про зміну статусу закладу.

«Запізнення» етапу реформи передбачене в бюджеті на 2020 рік, вказує «Економічна правда». У ньому заклали гроші — субвенцію — для неавтономізованих лікарень ще на січень-березень. Якщо ж вони не змінять свій статус до 1-го квітня, гроші на їх утримання та послуги для людей має знайти сама місцева влада.

Станом на 12 листопада по всій Україні вже автономізовано 70% спецзакладів. Лідеркою є Полтавщина — 97,2% спеціалізованих закладів стали комунальними підприємствами. Саме там тестують вторинку.

Якщо це зміни на вторинній та третинній ланках, що було на первинній?

Майже те саме — заклади первинної ланки також змінювали статус з бюджетних на комунальні неприбуткові підприємства.

Пацієнти підписували декларації з педіатрами, терапевтами, сімейними лікарями.

Створили страховика — Національну службу здоров'я України. Надавати медпослуги через НСЗУ по всій Україні стали 97% закладів первинної допомоги, які вже є комунальними неприбутковими підприємствами. Комп'ютери поставили у 92% цих підприємств.

Протидія дезінформації: регіональний вимір на Одещині

АВТОР: Пресслужба Одеської обласної організації ВГО «Комітет виборців України»

Тенденції у сфері медіаграмотності в районах Одеської області загалом схожі на загальноукраїнські: багато немаркованої політичної реклами у ЗМІ, відсутність повсюдного викладання шкільного предмету та поодинокі ініціативи місцевих активістів і громадських діячів.

У рамках проекту «Протидія дезінформації: регіональний вимір» представники видання «ІзбірКом» у жовтні-грудні провели 26 засідань фокус-груп у населених пунктах Одеського регіону. Серед них: Арциз, Сарата, Березівка, Курісове, Ізмаїл, Татарбунари, Подільськ, Велика Михайлівка, Болград, Роздільна, Любашівка, Рені, Южний, Чорноморськ, Овідіополь, Теплодар, Біляївка, Красносілка, Балта, Вилкове, Кілія, Тарутине, Саврань, Білгород-Дністровський, Ананьїв та Одеса.

Метою цих заходів було вивчення ситуації на місцях та отримання інформації й ініціатив від сільської і місцевої інтелігенції, громадських діячів, педагогів, бібліотекарів та всіх небайдужих громадян щодо того, як покращити медіаосвіту на місцях - серед дітей, підлітків, дорослого населення і пенсіонерів, як зробити її не елітарним, а масовим предметом для вивчення і популяризації.

Найактивніше на запрошення взяти участь у роботі фокус-груп відгукнулися педагоги (53%) і представники влади (32%), найменше представників було від сфери медіа (10%) та інших професій - 5%.

Під час роботи учасникам пропонувалося пояснити,

кетування було встановлено, що половина учасників чітко розрізняє поняття фейку, пропаганди, маніпуляції, тоді як інші дещо плутають ці терміни.

Основними тенденціями, які вдалося зафіксувати під час роботи фокус-груп, є такі:

1. Триває поступове впровадження медіаграмотності в освіту, але, на думку педагогів, це відбувається занадто повільно. Так, з 2011 року частина шкіл бере участь у Всеукраїнському експерименті з медіаосвіти: у рамках варіативної складової навчальної програми, зокрема у старших класах викладається предмет «Медіакультура». У 2018 році медіаграмотність включено у стандарт початкової школи. При цьому вчителі нарікають на відсутність посібників, які були б затвержені МОН, а тому є неоднозначним право вчителя ви-

як вони розуміють поняття фейку, дезінформації, маніпуляції, джінси, навести приклади, з якими вони самі стикалися та спробувати свої сили у розрізненні правдивої і неправдивої інформації. За результатами анонімного ан-

користувати різноманітні матеріали, підготовлені громадськими організаціями: хтось це робить на свій розсуд, а хтось чекає на офіційну позицію Міністерства.

2. Підготовка вчителів є певною проблемою. Академія української преси з 2011 року готує вчителів через регулярні тренінги, видає посібники й підручники з медіаосвіти. На державному рівні цей напрям частково впроваджується через Академію неперервної освіти, однак не системно. Крім того, викликає дискусію, чи має бути цей предмет у рамках іншого, чи окремою дисципліною та викладатися вчителями гуманітарного або ж, навпаки, фізико-математичного напрямку.

Учасники нарікали на низький рівень обізнаності викладачів університетів, застарілі погляди, старі методи викладання, нерозуміння потреб сучасної дітей. На думку переважної більшості учасників, підготовкою медіапедагогів має займатися держава, а третій сектор і донори можуть їй у цьому допомагати.

«Шкільна програма з інформатики виписана невдало, вона застаріває постійно. Наприклад, на перших уроках у другому класі ми вчимо дітей вмикати комп'ютери. Тих дітей, які вже вміють програмувати, малювати мультфільми, набирати тексти і гарно орієнтуватися в інтернеті», - розповіла одна з викладачок під час роботи фокус-групи.

3. Активність громадянського сектору. У цьому напрямку працюють різні громадські організації: Академія української преси, організація «Детектор медіа» (в першу чергу через сайт MediaSapiens, який є частиною порталу «Детектор медіа»), а також спеціалізовані онлайн-ресурси, такі як «МедіаДрайвер» та «Новина грамотність»), IREX (проект «Вивчай та розрізняй»), Академія Deutsche Welle (тренінги для дорослих), StopFake через фактчекінгові проекти, іні-

ціативи з елементами медіаграмотності тощо. В Одеській області, зокрема, проекти з медіаграмотності реалізують видання «ІзбірКом» та Одеський Комітет виборців України.

4. Українські медіа зазвичай не є носіями знання про медіаграмотність. Великі телеканали, сайти і навіть газети самі часто поширюють дезінформацію. Тому є запит на долучення до цього руху ЗМІ, але поки що широкого впровадження ця ідея не набула.

За словами учасників фокус-груп, місцеві ЗМІ після роздержавлення стали ще більш залежними: номінально вони здебільшого належать редколективам, але насправді - місцевим бізнес-

створюючи у читачів ілюзію демократії і свободи слова, але об'єктивної, неупередженої інформації про місцеві події читачі не отримують взагалі. Тобто за бажання вони можуть скласти більш-менш об'єктивну картину того, що відбувається в Україні на підставі даних всеукраїнських ЗМІ, але що відбувається у їх населеному пункті, вони або достеменно не знають, або мають спотворену картину реальності», - розповіли учасники фокус-груп.

При цьому також було відзначено низький рівень здатності громадян відрізнити фейк від правди, «джінсу» від об'єктивного матеріалу, визначити власника ЗМІ тощо,

менам. Навіть за умови існування у місті чи районі кількох ЗМІ конкуренція між ними не є прозорою і добросовісною:

«Люди перестали самі передплачувати газети. Звикли, що для них це роблять якісь організації або місцеві політики. Всіх все влаштує: фермер платить гроші газеті, щоб вона обслуговувала його інте-

реси, хоча про існування цієї проблеми люди не знають, навпаки, будучи переконаними, що вміють відрізнити правду від брехні.

На думку учасників, основними методами боротьби з дезінформацією є розвиток критичного мислення, відповідальність журналістів та споживачів інформації, а також громадська активність.

реси, люди отримують безкоштовну газету з телепрограмою (так, це досі популярно), його конкурент робить так само, при цьому вони поливають один одного брудом,

Проект проводиться завдяки підтримці американського народу, наданої через проект USAID «У-Медіа», який виконується міжнародною організацією Інтерньюз.

«Життя на ногах» дільничного офіцера поліції Івана Шевченка

АВТОР: Єфросинія Мукієнко

Представниця Координаційного офісу безпеки в м. Татарбунари та журналістка провела один робочий день з дільничним офіцером поліції **Іваном Шевченко**. Крокуючи 11 грудня з дільничним («нога в ногу»), **Єфросинія Мукієнко** дізналася про порушення громадського порядку, профілактичні бесіди, побутові сварки, десятки кілометрів на ногах, ненормовані робочі години та постійні виклики. Як воно, бути дільничним офіцером поліції у Татарбунарах?

Ідея підготувати журналістський матеріал у форматі «день з дільничним» виникла під час дискусії з поліцейськими та ветеранами МВС щодо шляхів підвищення довіри до поліції, яка відбулась в Координаційному офісі безпеки 17 листопада. Тоді начальник сектору превенції Татарбунарського відділення поліції, капітан поліції **Євген Зубак** запропонував провести спільний робочий день представника Офісу з дільничним офіцером поліції. Як зазначив офіцер, оцінка роботи поліції та ставлення населення

поліцейського знайшла швидкий відгук у керівника Координаційного офісу безпеки **Леоніда Семененко** та заступника голови Одеської обласної організації ВГО «Комітет виборців України» Ігоря Бриноша, які вже давно виношували ідею подібного висвітлення проблем місцевої поліції.

У місті Татарбунари останні п'ять років дільничним офіцером поліції працює **Іван Шевченко**. За цей час він вивчив та дослідив зону своєї відповідальності – місто Татарбунари. Дільничний носить звання старшого лейтенанта поліції та обслуговує самотужки більше 10 тисяч людей. Поліцейський зауважує, що якщо знати всіх і всюди, то працювати виходить легше та оперативніше. Тому **Іван Шевченко** у своїй діяльності робить ставку на спілкування з людьми. «Я завжди хотів займатися улюбленою справою – допомагати людям та захищати їх права. Я на своєму місці, я дільничний і я поряд з жителями міста» - зазначає Іван Шевченко.

документів, який завжди приходиться носити із собою. Через кілька хвилин в актовій залі відбувається ранкова нарада, де керівництво відділення робить переключку, доводить до відома поставлені задачі та перевіряє щоденний план завдань. Від поставлених завдань залежить, який буде

ста в сім'ї, незаконного обігу зброї та наркотичних засобів, розкриття та недопущення майнових та інших злочинів.

Іван Шевченко під час бесіди зауважує, що деякі громадяни за щоденну роботу, за вміння вислухати та відгукнутися на проблеми віддячують повагою, довірою та

посмішками, але більшість не розуміють його важливої роботи для міста. Серед містян поширюються негативні настрої до людей в поліцейській формі. Іван Шевченко згадує, що одного разу, прийшовши на виклик до жінки, яка скаржилася, що її чоловік грубо з нею поводить, йому довелося похвилюватися за власне життя. «Громадянин, побачивши людину в формі, взяв у руки сокиру і почав цілеспрямовано наблизитися. Після неодноразових попереджень про відповідальність за такі дії в чоловіка вистачило розуму кинути сокиру на землю» - поділився спогадом Іван Шевченко.

Ось так, спілкуючись, ми прийшли на ринок для того, щоб провести профілактичну бесіду з жінками, які продають молочну продукцію у невстановлених місцях. Дільничний пояснив, що так робити не можна, нагадав про притягнення до адміністратив-

до поліції часто не відповідають реальному стану речей. Багато людей не розуміють, з яким об'ємом роботи доводиться працювати поліцейським, зокрема дільничним офіцерам поліції. Пропози-

До Татарбунарського відділення поліції ми прибуваємо о дев'ятій годині. На першому поверсі знаходиться робочий кабінет дільничного Івана Шевченка, 30-річного чоловіка у поліцейській формі та чималим портфелем

день у дільничного: складний чи дуже складний. Легкі дні - це не про роботу дільничного, адже порядок на дільниці вимагає постійної присутності та контролю.

Після цього ми вирушили на місця викликів. Поліцейський, не маючи службового транспорту, завжди надіється на власні ноги. Ходити йому доводиться далеко і багато, адже порядок на дільниці потребує постійної присутності та контролю. Дільничний відповідає за порядок на ввіреній території та проведення профілактичних заходів. Від його старанної та пильної роботи залежать важливі аспекти: попередження насиль-

ної відповідальності за такі дії. Люди у присутності дільничного поводити себе спокійно, йшли на контакт та обіцяли більше не порушувати закон.

Не відходячи від ринку, дільничний спільно з керівником Координаційного офісу безпеки Леонідом Семененко провели інформування населення з питань уникнення шахрайських дій та попередження крадіжок особистого майна. Інформування супроводжувалося роздачею містянам рекомендацій, які допоможуть захиститися від шахрайських дій, пов'язаних з банківськими картками, та забезпечити своє майно від крадіг. Також паралельно всі отримали буклети «Твій дільничний» та «Координаційний офіс безпеки».

На тему листівок Іван Шевченко згадує історію, яка відбулася в місцевому продуктовому магазині («Калинка»). Один чоловік біля терміналу поведився схвильовано, до нього підійшов охоронець і запитав, що сталося. Той розповів, що йому зателефонували начебто знайомі його сина та повідомили, що той попав в біду і терміново необхідні кошти для його порятунку. Чоловік на слово повірив телефонній розмові і відразу побіг до терміналу перера-

ховувати гроші, навіть не зателефонувавши сину для з'ясування обставин. У цій ситуації охоронець не розгубився та викликав поліцію, адже перед тим читав листівку, що є такий вид шахрайства, коли спекують на рідних. В кінцевому результаті громадянин зберіг свої кошти, бо як виявилось, з сином все гаразд. «Цей випадок свідчить, що профілактична робота відіграє важливу роль та попереджує виникнення злочинів» - зауважив дільничний.

Зі сторони помітно, що Іван Шевченко знає більшість працюючих на ринку і його знають також. Кожний другий перехожий вітається з дільничним, люди йому розповідають про ситуацію на ринку, зазначають, що все тихо та спокійно. Далі, щоб оформити адміністративні матеріали щодо фактів вирощування наркотичних засобів рослинного походження та їх зберігання, дільничний попрямував на вулицю Маяковського. Дорогою старший лейтенант розповідає про себе. Родом він з Білгород-Дністровського. Спочатку під час стажування дільничний працював в Ізмаїльському відділі міліції, потім державним виконавцем у Білгород-Дністровському та Татарбунарах. Через деякий час він знову повернувся на

службу в Ізмаїльську міліцію. А вже з 2015 року працює у Татарбунарах на посаді дільничного офіцера поліції. Поки поліцейський розповідає про себе, ми підійшли на потріб-

ну нам вулицю. Погукали, і до брами вийшла жінка, привітавшись з нею, він пояснив мету візиту, опитав громадянку і склав протоколи та постанови.

І ось ми, кожний «на своїх двоох», прямуємо на вулицю Польова, яка знаходиться на відстані двох кілометрів від попереднього місця перебування. Тут на дільничного чекала молода схвильована дівчина. Ми дуже зраділи, коли нас запросили до будинку і запропонували присісти, адже на окраїні міста було дуже холодно. Дівчина розповіла дільничному, що її турбує лекторська кампанія, до якої вона не має ніякого відношення. Він уважно вислухав громадянку, взяв пояснення та пообіцяв, що розбереться з цією справою. Покидаючи вулицю, поліцейський звернув увагу та оглянув напівзруйновану споруду, у якій за його даними збираються місцеві жителі, які вживають алкогольні та наркотичні речовини. За результатами огляду споруди предметів, які вказували б на

порушення закону не було виявлено.

Наближалася обідня пора, якій не було місця у робочому дні дільничного. Так як робочий день не нормований, м'яко кажучи. Замість смачного, а головне теплої обіди в холодну пору року ми попрямували до громадянки, яка проживає на вулиці Суворова. А це приблизно до 5 км відстані. Жінка скар-

ти участь у перепалці. Саме цей шум і чула громадянка. Оцінюючи ситуацію, дільничний провів попереджувальну розмову, повіривши на слово учасникам сварки, що в подальшому вони не будуть порушувати громадський порядок.

Паралельно Іван Шевченко поверхнево оглянув покинуті житлові будинки на цій вулиці, щоб переконатися, що все під замком. «Адже зазвичай у таких будинках зберігають та вживають наркотики, а також крадені речі», - повідомив дільничний. Після роботи на дільниці Іван Шевченко повертається до службового кабінету. Опрацьовує зібрані матеріали, протоколи, пояснення, готує звіт про проведеної роботу та о 18:00 на вечірній нараді докладає про виконану роботу.

Ось і завершився наш спільний робочий день з дільничним офіцером поліції. Наприкінці робочого дня Івана Шевченка ще огортала легка посмішка, адже на його ввіреній території цього дня не сталося «гучних» справ, а спілкуватися з людьми йому до душі. За день дільничний Шевченко поспілкувався більше ніж з 50-ма мешканцями міста, пройшов більше десятика вулиць, а це до 35 км, оформив три протоколи, не обідав, лише випив два стаканчики («Ірландського віскі»). Про останнє маленьке, але важливе уточнення. «Ірландське віскі» - це безалкогольний кавовий напій, який дуже смакує нашому дільничному.

«Змінюйся сам та змінюй систему»: в Одесі відбувся перший форум інновацій роботи поліції з громадою

АВТОР: Пресслужба Одеської обласної організації ВГО «Комітет виборців України»

Форум зібрав близько 50 учасників – представників органів поліції, громадських активістів, експертів, журналістів, курсантів та викладачів Одеського державного університету внутрішніх справ, представників міжнародних організацій. Організаторами заходу виступили Одеська обласна організація Комітету виборців України спільно з органами поліції та Одеською обласною бібліотекою ім. Грушевського. Основна мета форуму, який вирішили проводити щорічно, – привернення уваги до проблем безпеки в громаді та обговорення інноваційних інструментів взаємодії поліції з громадою,

Community policing (співпраці поліції з громадою), який було представлено на форумі, впроваджується Координаційним офісом безпеки в м. Татарбунари, Управлінням патрульної поліції в Одеській області, а також громадськими організаціями та активістами.

У своєму виступі **Ігор Бринош**, заступник голови Одеської обласної організації ВГО «Комітет виборців України», підкреслив, що співпраця передбачає зусилля як поліції, так і громади, і повинна бути інноваційною, відповідати запитам та викликам сучасного суспільства. «Симво-

йону та необхідності розширення станції туристичної поліції.

Керівник Координаційного офісу безпеки та ветеран органів МВС **Леонід Семенко** зазначив, що в ході реформи поліції втрачається досвід оперативної роботи та співпраці з громадою, який накоплено ветеранами МВС. «Необхідно відновлювати та розвивати наставництво, як, наприклад, ми це робимо в Татарбунарах за допомоги створеної Ради ветеранів-наставників при Координаційному офісі безпеки. Адже в багатьох громадах є порядні ветерани-правоохоронці, які мають величезний практичний досвід та знання громади, що може стати суттєвим кадровим вкладом в розвиток безпечного середовища». Також було представлено позитивний досвід співпраці Координаційного офісу безпеки з ромською громадою

та клієнтами пробації, що дало можливість на ранній стадії попередити декілька конфліктів.

Олександр Остапенко, представник Уповноваженого Верховної Ради з прав людини у південних областях, колишній голова поліцейської комісії ГУНП в Одеській області, у своєму виступі зосередився на дотриманні прав людини в діяльності правоохоронних органів, розповів про наявний досвід створення онлайн платформ для комунікації з громадянами, про порядок та ризики організації відеоспостереження, загрозах для прав людини, які містять в собі наявні практики організації відеоспостереження в громадах Одеської області, про мотивації в роботі поліцейських. **Олександр Остапенко** звернув увагу учасників форуму на важливість та дієвість превентивних заходів безпеки та невідповідність ви-

які посилюють безпеку мешканців та підвищують довіру до поліції. Як зазначив голова Одеської обласної організації ВГО «Комітет виборців України» **Анатолій Бойко**: «ми зібралися, щоб обговорити, які реальні інновації співпраці поліції з громадою вже втілюються в Одеській області, а також що ми можемо спільно зробити для якісно нового етапу забезпечення безпеки в громаді та яким чином налагодити ефективний формат співпраці в цьому напрямку».

Інновації спікерами презентувалися та обговорювалися в трьох основних напрямках: діяльність дільничних офіцерів поліції, комунікація з громадою, робота з дітьми та вразливими групами. Досвід

лічно, що на заході багато курсантів, адже їм розбудувати нову якість поліції, в тому числі і щодо співпраці з громадою». Також експертом було презентовано основні досягнення Координаційного офісу безпеки в м. Татарбунари в 2019 році – зокрема, відкриття ситуаційного центру з управління системою відеоспостереження в громаді; запровадження «Школи самооборони для жінок та дівчат»; проведення фестивалю ретро-авто, присвяченого питанням безпеки на дорозі; проведення неформальних зустрічей «Кава з дільничним». Окрім іншого, було звернуто увагу на проблеми забезпечення безпеки в курортних зонах Татарбунарського ра-

користання правоохоронними структурами репресивних підходів сучасному розумінню прав людини.

Ганна Ліскова, начальниця відділу зв'язків з громадськістю управління Патрульної поліції в Одеській області, та **Алла Марченко**, начальниця прес-служби управління Патрульної поліції в Одеській області, представили досвід та напрацювання Патрульної поліції. Відділу зв'язків з громадськістю управління Патрульної поліції в Одеській області лише 3 роки і він якраз був створений завдяки інноваціям та новим ідеям поліцейських, які прийшли після реформи. Перший проект, який запустили в цій сфері, це діяльність «шкільних офіцерів поліції». Останнім часом Патрульна поліція розширила співпрацю з навчальними закладами, і тепер поліцейські працюють не лише зі школярами Одеси, але і виїжджають до районних центрів. Також це протидія домашньому насильству, нещодавно закінчилась акція «16 днів проти насильства», до якої активно долучились поліцейські. Один з напрямків співпраці з громадою – боротьба проти реклами наркотичних речовин, зокрема спільно з активістами поліцейські замальовували в колір будинку розміщену на ньому рекламу наркотиків.

Андрій Крупник, експерт Всеукраїнської асоціації сприяння самоорганізації населення, доцент ОРІДУ НАДУ при Президентіві України, регіональний координатор мережі UPLAN, підкреслив, що питання безпеки ширші, ніж поняття правопорядку, і в цьому аспекті значна частина відповідальності місцевого самоврядування. Також важливе питання створення муніципальної варти, проте тут є загрози створення «кишенькових» загонів місцевих посадовців. Також необхідно розвивати діяльність інспек-

торів благоустрою, інспекторів екологічної безпеки та рибоохорони.

Олег Коропатов, професор кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ, звернув увагу учасників форуму на важливість підвищення довіри до поліції та закріплені в законодавстві механізми громадського контролю за діяльністю органів поліції. З іншого боку, поряд з впровадженням нових інноваційних інструментів роботи поліції, доцільно було б повернути перевірений інститут наставництва та позаштатних працівників поліції.

Юлія Лісова, адвокатка, представниця Правозахисного ромського центру та Української Гельсінської спілки з прав людини, зазначила, що всі заходи, які дозволяють побачити за формою та жетоном поліцейського людину, допомагають у налагодженні взаємодії. Адвокатка, яка багато працює з вразливими групами, виділила два моменти: недостатність майданчиків, де можна було б відверто поговорити про проблеми взаємодії, та недостатність зусиль представників громади до співпраці. Органам поліції необхідно демонструвати людино-орієнтований підхід, особливо щодо вразливих груп, які вже мають негативний досвід спілкування з поліцією чи відповідні стереотипи.

Захід проведено Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» спільно з Одеською обласною універсальною науковою бібліотекою ім. Грушевського, в рамках діяльності Координаційного офісу безпеки в м. Татарбунари за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та проведення в Одеській області XVI Мандрівного міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA.

ЯК ПРОТИСТОЯТИ НЕЗАКОННИМ ДІЯМ КОЛЕКТОРІВ?

Часто колектори користуються правовою необізнаністю громадян та переходять в своїй діяльності дозволені законодавством межі. Як зрозуміти, чи законні методи використовуються при стягненні боргу, і що робити, коли до Вас застосовуються погрози?

Колекторами називають людей, які вимагають від боржників погашення кредитів в інтересах замовника-кредитора (частіше всього банку, кредитної спілки чи іншої фінансової установи).

Останнім часом почастишали випадки, коли колектори «займаються» не лише боржниками, які тривалий час не сплачують кредит чи навмисне ухиляються від оплати, але і добропорядними клієнтами фінансових установ чи навіть сторонніми людьми (родичами та знайомими).

При цьому, у таких випадках колектори можуть

використовувати такі протиправні дії:

- Відмовлятися представлятися, вказати місце роботи і займану посаду (при особистих контактах відмовлятися пред'являти посвідчення чи інший документ щодо особи).
- Представлятися праців-

никами поліції, прокуратури, виконавчої служби, суду чи інших державних органів і вимагати негайного погашення боргу (при цьому посилятися на нібито відкрите проти вас кримінальне провадження).

- Використовувати підробні рішення судів чи інших державних та недержавних органів, інші підробні документи.

- Проявляти грубість у спілкуванні та використовувати ненормативну лексику.

- Вчиняти погрози Вашому життю і здоров'ю (життю і здоров'ю Ваших родичів та близьких) та незаконно перешкоджати користуванню Вашим майном.

- Розповсюджувати неправдиву інформацію, яка порочить Вашу честь та гідність.

- Дзвонити Вам на роботу, Вашим родичам і знайомим і поширювати інформацію про те, що Ви є злісним неплатником.

- Телефонувати чи приходити до Вас додому у вечірній і нічний час.

- Вимагати передати готівку безпосередньо в руки (прострочення повинні погашатися лише на рахунок відповідної фінансової установи).

Що треба мати на увазі у таких випадках?

1. Такі дії є незаконними, навіть якщо у Вас дійсно є непогашений борг чи кредит. Ніхто ні за яких обставин не має права погрожувати людині, розповсюджувати персональну інформацію, втручатися в особисте життя.

2. Всі спірні питання по кредитним чи борговим зобов'яз-

анням вирішуються у суді. Ніхто не має права описувати/досліджувати/конфіскувати Ваше майно, поки не буде відповідного РІШЕННЯ СУДУ про стягнення з Вас на чиюсь користь грошових коштів.

Але якщо судове засідання з цього приводу кимось ініціюється, Вас ОБОВ'ЯЗКОВО повинні викликати до суду. Таким чином, Ви будете знати, що така судова справа існує і будете мати можливість впливати на хід розгляду як повноправний учасник.

Колектори майже ніколи не звертаються до судів. Відповідно, без рішення суду Ви не зобов'язані виконувати їх незаконні вимоги і взагалі з ними спілкуватися. Якщо колектори Вам надають рішення суду, наша порада – зверніться до суду і упевніться, що таке рішення суду дійсно існує.

3. Передача банком персональної інформації колекторам без відома та згоди боржника є незаконною. Лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини можлива обробка персональних даних без згоди особи, але такі виключення точно не стосуються колекторів.

Вимоги Закону України «Про банки й банківську діяльність» визначають, що дані, які стосуються діяльності й фінансового становища клієнта і які стали відомі банку в процесі обслуговування клієнтів, є банківською таємницею, розголошення якої заборонене, хоча й допускається лише у виняткових випадках, передбачених законом (наприклад, при проведенні слідчих дій).

4. На незаконний тиск колекторів і вимагання Ви можете реагувати щонайменше двома шляхами:

- ігнорувати: не брати слухавку, поміняти номер телефону, викидати їх листи з вимогами та залякуваннями;

- написати заяву про злочин до поліції за статтею 189 Кримінального кодексу – вимагання. У цьому випадку, поліція зобов'язана за Вашою заявою розпочати кримінальне провадження, визнати Вас потерпілим і зробити все можливе для встановлення і покарання винуватців.

Додаткові поради:

- Краще не зв'язувати себе зобов'язаннями з сумнівними кредитно-фінансовими фірмами, які обіцяють швидкі гроші. Зазвичай такі кредитні зобов'язання передбачають вкрай невідгідні умови для клієнта.

- Кожного разу уважно ознайомлюйтесь з умовами кредитного договору, звертаючи увагу на штрафні санкції та проценти за користування кредитом. Оцінійте свої фінансові можливості з урахуванням всіх умов договору. Попросіть менеджера роз'яснити незрозумілі Вам пункти, у випадку необхідності зверніться за правовою консультацією.

- Обов'язково отримайте та зберігайте свою копію кредитного договору.

Ініціатива «Координаційний офіс безпеки як інструмент розвитку безпечної громади та інклюзивності» впроваджується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України», за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

Фото з газетою надсилайте на адресу odizbirkom@gmail.com до 31 березня, обов'язково вкажіть свої контактні дані.

Підготовка газети стала можливою завдяки підтримці американського народу, що була надана через проєкт USAID «У-Медіа», що виконується міжнародною організацією Інтерньюз. Зміст матеріалів є винятково відповідальністю видання «ІзбірКом» та необов'язково відображає точку зору USAID, уряду США та Інтерньюз.

ГАЗЕТА «ІЗБІРКОМ»

Засновник - Одеська обласна організація Всеукраїнської громадської організації «Комітет виборців України»

Свідоцтво № ОД 1413-284-Р
Головний редактор: Болган В.С.
Дизайнер: Ліпкан Я.С.

Адреса редакції:

65091, м. Одеса, вул. Сади́ковська, 25
Телефони: (048) 716 - 40 - 18.
Електронна пошта: odesakvu@gmail.com
www.cvu.od.ua, www.izbirkom.org.ua,
www.dep.od.ua

Надруковано в СПД Майстер О.А.
Тираж - 12 000 прим.

Бажаєте знати більше?

Приєднуйтеся до нас в соціальних мережах:

facebook.com/odessaizbirkom

t.me/odizbirkom

Заходьте на наш сайт:

www.izbirkom.org.ua

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Якщо ви бажаєте надати добровільну матеріальну допомогу газеті «Ізбірком», то можете перерахувати кошти за вказаними реквізитами:

Одеська обласна організація Всеукраїнської громадської організації «Комітет виборців України»
65091, м. Одеса, вул. Сади́ковська, 25
р/р 26009054401290
в ЮГРУ Приватбанк
м.Одеса
МФО 328704,
код ЄДРПОУ 33139450
тел.: 8048 716-18-40

Призначення платежу:
Добровільна пожертва без ПДВ